

I N F O R M A C I J A

O PRAVIMA OZLJEĐENIKA I OŠTEĆENIKA U KAZNENOM POSTUPKU

I. Prava koja imaju svi ozljeđeni/oštećeni kaznenog djela

1. Mogu li u takvu postupku dobiti podršku?

Možete dobiti pomoć i podršku neke od ustanova za pomoć žrtvama nasilja. Za adrese takvih ustanova možete, između ostalog, pitati u sudskim službama za podnošenje pravnih prijedloga te u policiji.

Možete u tu svrhu ovlastiti i odvjetnika¹ koji će vas zastupati u postupku. Isti, primjera radi, može dobiti uvid u spise, može nazočiti tijekom vašega ispitivanja i može vas podržavati. Troškove vašeg odvjetnika morate u pravilu sami snositi. Međutim, u iznimnim situacijama, kad se na primjer radi o teškim kaznenim djelima, može vam za vrijeme trajanja vašega ispitivanja biti dodijeljen odvjetnik.

Na vaše ispitivanje možete također dovesti osobu vašega povjerenja, koja može načelno biti nazočna.

2. Mogu li se u postupku držati u tajni moji osobni podaci?

Prigodom vašeg ispitivanja načelno ste dužni navesti vaše osobne podatke (isti naročito obuhvaćaju ime i prezime, bračno stanje i mjesto stanovanja). U slučaju posebne ugroženosti, međutim, može se od toga potpuno ili djelomice odustati. Vaši su osobni podaci onda zaštićeni.

3. Mogu li doznati što se događa u postupku?

Kod državnog odvjetništva ili suda možete podnijeti zahtjev da Vam se dostavi informacija o ishodu postupka. Na zahtjev možete prije svega doznati je li osuđeniku zabranjeno uspostavljanje bilo kakvih kontakata s vama.

Osim toga, na zahtjev možete zatražiti informaciju o tome nalazi li se okrivljenik ili osuđenik već ili još pod pritvorom odn. na izdržavanju kazne u zatvoru, ili hoće li mu prvi put tijekom izvršavanja kazne zatvora biti odobrene pogodnosti ili dopust. Zahtjev morate obrazložiti navodeći vaš opravdan interes.

Možete također podnijeti zahtjev da vam budu dostavljene informacije i prijepisi iz spisa. I ovaj zahtjev morate obrazložiti uz navođenje vašeg opravdanog interesa. Uvid u spise, međutim, dozvoljen je samo odvjetniku.

Molite se na svim zahtjevima uvijek navesti - ako je moguće - prezime i ime okrivljenika i oznaku spisa državnog odvjetništva ili suda, odn. broj pod kojim se predmet vodi kod policije.

4. Mogu li u kaznenom postupku isticati pravo na odštetu?

Kao ozljeđenik ili njegov nasljednik možete prema optuženiku u kaznenom postupku postaviti imovinskopравни zahtjev (npr. zahtjev za naknadu štete ili novčanu naknadu za pretrpljenu bol), ako je optuženik u trenutku počinjenja kaznenoga djela imao najmanje 18 godina.

Takav zahtjev možete u pisanom obliku postaviti kod suda, možete ga tamo dati usmeno na zapisnik ili usmeno podnijeti na glavnoj raspravi. U zahtjevu morate navesti što tražite od optuženika i zašto. Zahtjev bi osim toga trebao sadržavati i nužna dokazna sredstva.

¹ Ukoliko se u ovoj Informaciji koriste pojmovi muškog roda, isti podjednako vrijede za osobe ženskog i muškog spola.

II. Dodatna prava u određenim slučajevima

1. O kakvim se to slučajevima radi?

Uživajte dodatna prava ako ste ozlijeđeni uslijed počinjenja jednoga od sljedećih kaznenih djela:

- kazneno djelo protiv spolnog samoodređenja (npr. silovanje, seksualna zloporaba),
- kazneno djelo protiv života ili tjelesnog integriteta (npr. pokušaj privilegiranog ubojstva, tjelesna ozljeda s predumišljajem)
- kazneno djelo protiv slobode čovjeka (npr. trgovina ljudima, teški oblici protupravnog lišenja slobode)
- povreda sudačke naredbe u smislu Zakona o zaštiti od nasilja
- uhođenje (stalking)

Ista prava imate ako ste ozlijeđenik nekog drugog kaznenog djela, s tim što postoje osobite okolnosti te vrste da ste uslijed tog kaznenog djela pretrpjeli posebno teške posljedice.

Ista ta prava imate također ako je ubijen blizak srodnik (roditelji, dijete, brat ili sestra, supružnik ili životni partner).

2. Koja dodatna prava imam u takvim slučajevima?

- Ako želite dobiti informaciju ili prijepis iz spisa, ne morate u tu svrhu navoditi razloge.
- Ako želite doznati da li je okrivljenik ili osuđenik već ili još pritvoren, onda u pravilu nije potrebno iskazivati opravdan interes za dobivanje informacije o tome.
- Vaš odvjetnik ima pravo biti nazočan ako sudac još prije održavanja sudske rasprave ispituje okrivljenog ili svjedoka.
- Na zahtjev ćete dobiti optužnicu.
- Na zahtjev ćete također dobiti obavještenje o zakazanom ročištu glavne rasprave.
- Vi i vaš odvjetnik možete sudjelovati u cijeloj sudskoj raspravi.
- Možete nastupiti kao supsidijarni tužitelj ako postavite odgovarajući zahtjev. Kao supsidijarni tužitelj imate sljedeća daljnja prava:
 - Automatski ćete dobiti optužnicu.
 - Vi i vaš odvjetnik bit ćete pozvani na ročište glavne rasprave.
 - Na glavnoj raspravi možete postavljati pitanja i podnositi zahtjeve.
 - Načelno, u istoj mjeri kao i državno odvjetništvo, bit ćete saslušani i obaviještavani o odlukama suda.
- Supsidijarna tužba u kaznenim postupcima protiv počinitelja mlađih od 18 godina dopuštena je samo u slučaju određenih teških kaznenih djela.

3. Tko u takvim slučajevima snosi moje troškove?

Ako okrivljenik bude osuđen, on Vam u pravilu, ukoliko je u stanju da to učini, mora nadoknaditi nastale troškove (npr. troškove za rad odvjetnika). U protivnom morate sami snositi te troškove.

U određenim težim slučajevima, sud vam, neovisno o vašem imovinskom stanju, na vaš zahtjev mora dodijeliti odvjetnika, za čiji rad, u pravilu, ne nastaju vam nikakvi troškovi.

U ostalim slučajevima, na vaš zahtjev i uzimajući pritom u obzir vaše imovinsko stanje, može vam biti odobrena pomoć za podmirenje parničnih troškova te dodijeljen odvjetnik. U takvu slučaju ne morate onda platiti troškove njegova rada, ili će vam država odobriti predujam na ime tih troškova, a vi ih ćete kasnije otplatiti u obrocima. Pomoć za podmirenje parničnih troškova dobit ćete ako raspolazete samo nedostatnim primanjima, te ako bez odvjetnika ne možete ostvariti svoje interese, ili ako se od vas ne može očekivati da bez odvjetnika sudjelujete u kaznenom postupku.

Važno je pritom i to da vam sud već neposredno nakon izvršenja kaznenoga djela dodijeli odvjetnika po vašem izboru, dakle u trenutku kad vam još nije odobrena pomoć za podmirenje parničnih troškova.

III. Daljnje informacije i dodatna podrška

U slučaju daljnjih pitanja molite se obratiti sudskoj službi za podnošenje pravnih prijedloga, odvjetniku ili jednoj od ustanova za pomoć žrtvama nasilja.

U slučaju počinjenja s predumišljajem tjelesnih ili zdravstvenih ozljeda te povreda slobode ličnosti ili prijetnji u vezi s time, narušavanja kućnog mira te u slučaju nesnošljivog uznemiravanja upornim uhođenjem žrtve (stalkinga), možete na temelju Zakona o zaštiti od nasilja potražiti građanskopravnu pomoć kod nadležnog općinskog suda, kako se biste zaštitili od daljnjih prepada. Ako ne želite u tu svrhu ovlastiti odvjetnika, daljnje informacije s tim u vezi možete dobiti u sudskoj službi za podnošenje pravnih prijedloga vašeg nadležnog općinskog suda.

Sukladno Zakonu o obeštećenju žrtava nasilničkih kaznenih djela, osobe koje su uslijed nasilničkog čina pretrpjele zdravstvenu štetu, ili članovi njihovih obitelji kojima je zbog zdravstvenih i ekonomskih posljedica nanesena šteta, dobit će na zahtjev odgovarajuću potporu. Davanja skrbi mogu se, primjera radi, sastojati u preuzimanju troškova za psihološki tretman, pomoć u kućanstvu ili plaćanju penzije na ime odštete žrtve. U cilju pojašnjenja eventualnih prava, molite se obratiti nadležnom uredu za skrb i socijalnu pomoć.